

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 7EMCdo/1/2015                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 8114211916                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 29.03.2017                     |
| Meno a priezvisko:         | Mgr. Dušan Čimo                |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2017:8114211916.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci exekúcie oprávnenej UNION poisťovňa, a. s., so sídlom v Bratislave, Bajkalská 29/A, proti povinnému U. W., bývajúcemu v F., o 268,50 € s príslušenstvom, vedenej Okresným súdom Prešov pod sp. zn. 83Er/255/2014, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Prešov z 11. septembra 2014 č. k. 83Er/255/2014-52, takto

### rozhodol:

Uznesenie Okresného súdu Prešov z 11. septembra 2014 č. k. 83Er/255/2014-52 z r u š u j e a v e c m u vracia na ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej tiež len „exekučný súd“) hore označeným uznesením zamietol námietky povinného proti exekúcii. Mal za to, že exekučné konanie začalo v rámci 10-ročnej premľacej doby, ktorá začína plynúť odo dňa nadobudnutia právoplatnosti exekučného titulu (v tomto prípade rozsudku Krajského súdu v Prešove z 29. októbra 2013 č. k. 3Cob/15/2013-262, nadobudnuvšieho právoplatnosť 12. decembra 2013).

2. Na základe podnetu povinného podal proti takémuto uzneseniu generálny prokurátor mimoriadne dovolanie. Navrhol zrušenie napadnutého uznesenia s vrátením veci Okresnému súdu Prešov na ďalšie konanie. Exekučný súd podľa neho napadnutým uznesením porušil zákon, keď sa (vo väzbe na povinným uplatnenú námietku premľania) nezaoberal tým, kedy nastala splatnosť vymáhaných pohľadávok, ako i právoplatnosť rozsudkov tvoriacich exekučný titul, ich vykonateľnosť a čas začatia exekučného konania. V dôsledku absencie takýchto zistení je napadnuté uznesenie nepreskúmateľným pre nedostatok dôvodov, zvlášť ak exekučný súd si bez akýchkoľvek dôkazov osvojil povinným neprijímanú argumentáciu oprávnenej o čase začatia premľacej doby. Exekučný súd okrem toho pochybil aj nedoručením povinnému vyjadrenia oprávnenej k námietkam povinného, hoci z takéhoto podania vychádzal aj pri svojom rozhodovaní a týkalo sa rozhodných skutkových okolností prípadu, čím došlo aj k porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (uverejneného v prílohe oznámenia Federálneho

ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb., ďalej tiež len „Dohovor“).

3. Povinný navrhol mimoriadnemu dovolaniu vyhovieť, zotrúvajúc predovšetkým na svojej skoršej argumentácii, podľa ktorej exekučné konanie v tejto veci začalo až po uplynutí premľacej doby.

4. Oprávnená navrhla mimoriadne dovolanie zamietnuť, majúc za to, že so zreteľom k skutkovým okolnostiam prípadu v prejednávanej veci k premľaniu nedošlo.

5. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z. z., ďalej len „C. s. p.“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 1. júli 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže však mimoriadne dovolanie bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky pre jeho podanie (jeho prípustnosti) posudzoval podľa právneho stavu existujúceho v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej len „O. s. p.“). Dôvodom pre takýto postup je nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov C. s. p. o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán dovolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a ods. 2 C. s. p.), ako aj ďalšieho základného princípu o potrebe ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

6. Hneď úvodom sa žiada podotknúť, že najvyšší súd, príslušný na rozhodnutie o mimoriadnom dovolaní podľa § 10a ods. 3 O. s. p. (a inak neskôr o dovolaniach všeobecne podľa § 35 C. s. p.) dospel k záveru o splnení podmienok (procesných predpokladov) pre podanie mimoriadneho dovolania v tejto veci.

7. Procesné predpoklady na podanie mimoriadneho dovolania upravovalo v čase začatia dovolacieho konania ustanovenie § 243e ods. 1 O. s. p. Týmito predpokladmi, ktoré museli byť splnené kumulatívne, sú: a/ podnet procesne legitimovaného subjektu, ak sa podnet vyžaduje, b/ zistenie, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon, c/ podanie mimoriadneho dovolania vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a d/ túto ochranu nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Podľa právnej teórie (porovnaj Ján Mazák, Základy občianskeho procesného práva, druhé vydanie, Bratislava: Vydavateľstvo právnickej literatúry IURA EDITION, spol. s r. o., rok 2004, str. 415) na splnenie predpokladu pod písm. b/ stačí, ak sa generálny prokurátor domnieva, že právoplatným rozhodnutím súdu došlo k porušeniu zákona. Rovnako aj na splnenie predpokladu pod písm. c/ stačí, ak sa generálny prokurátor domnieva, že podanie tohto opravného prostriedku vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov subjektov súkromnoprávných vzťahov. Predpoklad uvedený pod písm. d/ znamená neprípustnosť mimoriadneho dovolania v prípade, keď požadovanú ochranu práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb a štátu možno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, najmä návrhom na obnovu konania, dovolaním podaným účastníkom konania, návrhom na zrušenie uznesenia o predbežnom opatrení, ako aj v prípadoch, keď zrušenie alebo zmenu rozhodnutia možno dosiahnuť inak.

8. V zmysle spoločného stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. októbra 2015, publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 8/2015 pod č. 94, procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potenciálne spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie.

9. Za opravné prostriedky potenciálne spôsobilé privodiť pre účastníka konania priaznivejšie rozhodnutie treba považovať také, ktoré sú nielen iluzórnym, ale aj reálne účinným prostriedkom ochrany jeho práv

alebo zákonom chránených záujmov, t. j. ktorých využitím mohol túto ochranu skutočne dosiahnuť (tu por. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 4. marca 2015 sp. zn. I. ÚS 84/2015, str. 12).

10. Nepodanie dovolania samotným účastníkom konania podľa názoru dovolacieho súdu vylučuje prípustnosť mimoriadneho dovolania len vtedy, ak využitím dovolania mohol účastník konania ochranu svojich práv alebo zákonom chránených záujmov skutočne dosiahnuť. O taký prípad ide napr. pri zmeňujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorému zákon dovolanie výslovne pripúšťa. Dovolanie možno považovať za účinný prostriedok právnej ochrany aj v prípadoch väd konania uvedených v § 237 O. s. p., ak ide o zjavné vady, účastníkom konania rozpoznateľné a potvrdené ustálenou súdnou praxou (napr. ak účastník považuje za nesprávne procesné rozhodnutie odvolacieho súdu o odmietnutí jeho odvolania pre oneskorenosť alebo rozhodnutie odvolacieho súdu o potvrdení uznesenia súdu prvého stupňa o odmietnutí jeho podania pre neodstránenie väd).

11. V predmetnej veci povinný nemal k dispozícii dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý by bol potenciálne spôsobilý privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Išlo tu totiž o právoplatné rozhodnutie okresného súdu, ktorý bol v rozhodnom čase súdom rozhodujúcim v exekúcii (vo vzťahu k otázke vyriešenej napadnutým uznesením) v jedinej inštancii (nie odvolacím súdom). Práve to bol dôvod, pre ktorý tu efektívne nešlo využiť dovolanie z dôvodov uvedených v ustanovení § 239 O. s. p. a ani dovolanie z dôvodu výskytu tzv. zmätočnosťných väd podľa § 237 rovnakého zákona. Ak by aj povinný podal dovolanie z dôvodov podľa § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p., na ktoré poukazoval v podnete na podanie mimoriadneho dovolania, nebolo by takéto dovolanie v zmysle § 239 O. s. p. prípustné.

12. Na práve uvedenom nič nemení skutočnosť, že v prípadnom dovolacom konaní (ak by povinný dovolanie podal), by dovolací súd skúmal z tzv. úradnej povinnosti (ex officio) existenciu tzv. zmätočnosťných väd konania vyplývajúcich z § 237 O. s. p. a mohol by prípadne dospieť k záveru o prípustnosti a zároveň dôvodnosti dovolania pre tieto vady. Ani v takomto prípade by totiž nešlo preklenúť okolnosť napádania rozhodnutia súdu prvej inštancie (skôr stupňa) a aj keby malo ísť o iný prípad (rozumej snahu spochybniť rozhodnutie súdu odvolacieho), platná právna úprava tu nezaručovala právne posúdenie opodstatnenosti uplatňovaného subjektívneho práva. Jediným opravným prostriedkom potenciálne spôsobilým privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie v merite veci, t. j. v otázke správneho právneho posúdenia práva, o ktoré v konaní išlo, bolo mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora. Podmienka prípustnosti mimoriadneho dovolania spočívajúca v nemožnosti povinného dosiahnuť ochranu svojich práv inými právnymi prostriedkami bola preto splnená. Zároveň bola splnená aj podmienka, že generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie na podnet povinného a že rešpektoval aj ním vymedzený rozsah, v ktorom, resp. dôvody, ktorými, má byť týmto opravným prostriedkom napadnuté právoplatné uznesenie okresného súdu.

13. Po vyriešení otázky splnenia podmienok pre podanie mimoriadneho dovolania dovolací súd bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 časť vety pred bodkočiarkou v spojení s § 464 C. s. p.) preskúmal uznesenie okresného súdu i konanie mu predchádzajúce a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

14. V prejednávanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že námietky povinného proti exekúcii boli preukázateľne doručené oprávnenej (č. l. 30 spisu s pripojenou doručenkou). Oprávnená sa k takýmto námietkam i písomne vyjadrila (č. l. 32 a 33 + prílohy na č. l. 34 - 47), no takéto jej vyjadrenie, hoci obsahovalo skutkovú i právnu argumentáciu, už povinnému doručené nebolo.

15. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike rozsudok, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť protistrane daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods.

1 Dohovoru.

16. Konanie o námietkach povinného proti exekúcii má charakter opravného mechanizmu obdobného odvolaciemu konaniu v iných veciach, ktorého účelom je zabrániť pokračovaniu v exekúcii, pokiaľ na to existujú zákonné dôvody. Preto aj na konanie o takomto obrannom prostriedku treba vzťahovať vyššie priblížené závery Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Trančíková proti Slovenskej republike.

17. Keďže porušenie práva na spravodlivé konanie vyššie uvedeným spôsobom (nerešpektujúcim princíp rovnosti zbraní) bolo dôsledkom nesprávneho postupu exekučného súdu, povinnému bola v takomto konaní odňatá reálna možnosť konať pred súdom (v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.). Pretože procesné právo platné v čase začatia dovolacieho konania v tejto veci dovoľovalo generálnemu prokurátorovi pre výskyt väd podľa § 237 O. s. p. napadnúť akékoľvek rozhodnutie (nielen odvolacieho súdu, tu por. § 243f ods. 1 písm. a/ O. s. p.), čo je ďalší dôvod, pre ktorý bolo mimoriadne dovolanie v tejto veci jediným efektívnym prostriedkom nápravy), muselo to mať za následok, že dovolanie bolo dôvodným. Práve vyslovený názor bol v prejednávanej veci namieste zvlášť, ak vyjadrenie oprávnenej obsahovalo i takú argumentáciu, ktorú exekučný súd prevzal aj do odôvodnenia napadnutého uznesenia (ako to namietal aj generálny prokurátor), avšak bez toho, aby ešte predtým, než tak urobil, rovnakú možnosť poskytol tiež povinnému (v dôsledku jeho rozhodnutia s námietkami neúspešnému).

18. Dovolaciemu súdu preto neostalo iné než napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť pôvodcovi takéhoto rozhodnutia na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 464 C. s. p.).

19. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3: 0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.